

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 6 มี.ค. 2558	45	16223	6

ม.แม่โจ้ สร้างแหล่ง อาหารโปรตีน เพื่อชาวไทยภูเขา อย่างยั่งยืน

สภาพโดยทั่วไปในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงหรือปกากะญอ เส้นทางการคมนาคมทุกหมู่บ้านทุกตำบลเป็นถนนลูกรังลัดเลาะไปตามไหล่เขาสูงชัน การเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก ช่วงฤดูฝนต้องใช้รถเดินหรือรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ สภาพความเป็นอยู่ยากจนแร้นแค้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของความเป็นอยู่ชาวไทยภูเขาหลายพื้นที่ ทรงมีพระราชดำริเข้าไปช่วยเหลือหลายหลายโครงการ เพื่อให้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านสุขอนามัย โภชนาการ พลังงาน รวมถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยคณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ ได้น้อมนำพระราชดำริ ฯ ในการเสริมสร้าง

ด้านโภชนาการ ดำเนินงานโครงการสร้างอาหารโปรตีนจากสัตว์น้ำแก่ชาวไทยภูเขาและอนุรักษ์ปลาไทยพื้นเมือง เพื่อให้เกษตรกรชาวไทยภูเขาได้มีความรู้ สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่น ลดต้นทุนการผลิต และขยายผลไปสู่เกษตรกรรายอื่นจนถึงเยาวชนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อให้ได้สัตว์น้ำเป็นอาหารโปรตีน ส่วนที่เหลือจากการบริโภคจึงจำหน่ายภายในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง อันจะเป็นการสร้างฐานะความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนให้ดีขึ้น

ผศ.ดร.อภิรักษ์ สุวรรณรักษ์ คณะเทคโนโลยีการประมงฯ เล่าให้ฟังว่า ในปี 2537 ได้เริ่มเข้าไปสำรวจพื้นที่ในตำบลต่างๆ ของอำเภออมก๋อย โดยเฉพาะเลือกพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร คณะทำงานฯ ได้เลือกหมู่บ้านปิตุติ หมู่ที่ 11 ตำบลยางเปียง ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำห้วยปิตุติ มีน้ำไหลตลอด

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 6 มี.ค. 2558	ปีที่ 45	ฉบับที่ 16225	หน้า 6
-------------------------------------	---------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

ทั้งปีเป็นหมู่บ้านนำร่องหรือหมู่บ้านต้นแบบ
ระยะแรกจัดประชุมชาวบ้านเพื่อชี้แจงโครงการฯ
แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากการสื่อสารที่ชาว
ไทยภูเขาใช้ภาษากะเหรี่ยงต้องอาศัยล่ามแปล
จึงเปลี่ยนวิธีการเป็นการสื่อสารเป็นแบบตัวต่อ
ตัว บุคคลที่พอจะสามารถสื่อสารได้แม้จะพูด
ภาษาไทยได้ไม่ชัดเจนมากนักคือ นายโตเล
อภิบาลบุญขร เป็นเกษตรกรประเภทหัวไวใจสู้
และเป็นผู้เฒ่าอย่างไม่เป็นทางการของหมู่บ้าน
เมื่อสื่อสารกันจนเป็นที่เข้าใจแล้วว่าเราจะทำ
อะไรในหมู่บ้าน เขาเองจะต้องทำอะไรบ้าง จึง
เริ่มต้นการปฏิบัติงาน เริ่มสร้างบ่อดินเพื่อเลี้ยง
ปลาไน ปลาไน ปลาสรวย ปลาตะเพียน ปลา
ยี่สก เลี้ยงแบบรวมกันจำนวน 1 บ่อ เนื่องจาก
เป็นปลาประเภทกินพืชเป็นอาหาร เศษพืชผัก
จากแปลงเกษตรหรือเหลือใช้ก็นำมาเป็นอาหาร
ได้ ไม่ต้องหาซื้ออาหารเม็ดสำเร็จรูปมาใช้เลี้ยง
เพราะเป็นการเพิ่มต้นทุนการเลี้ยง เมื่อปลาโต
ขึ้นส่วนหนึ่งนำไปทำเป็นอาหารและขายในหมู่
บ้าน ปลาอีกส่วนหนึ่งที่ตัวโตพร้อมจะเป็นพ่อ

พันธุ์แม่พันธุ์ก็เก็บไว้ทำพันธุ์ จากนั้นได้ฝึก
ปฏิบัติให้นายโตเล ผสมพันธุ์ปลาด้วยตนเอง
เริ่มสร้างบ่อเพาะพันธุ์ปลาด้วยซีเมนต์บล็อก
พร้อมสนับสนุนอุปกรณ์ระยะแรก บ่ออนุบาล
ลูกปลา ใช้เวลา 2 ปี นายโตเลก็สามารถเพาะ
เลี้ยงขยายพันธุ์ปลาได้เอง นายโตเลจึงขยาย
บ่อปลาได้อีก 3 บ่อ ชาวบ้านในหมู่บ้านเห็นว่า
การเพาะและเลี้ยงปลาแบบนี้ สามารถทำกัน
เองได้ทุกขั้นตอน จึงเกิดเป็นกลุ่มประมงอาสา
สมาชิกเริ่มชุดบ่อปลาเพิ่มขึ้น เริ่มเรียนรู้การ
ผสมพันธุ์ขยายพันธุ์ ไม่ต้องสั่งซื้อลูกปลามา
จากฟาร์มที่อยู่ไกลและมีโอกาสตายมาก
จนถึงขณะนี้เกษตรกรชาวไทยภูเขาบ้านปิตุคี 35
ครัวเรือน มีบ่อเลี้ยงปลา 25 บ่อ ในเมื่อทุก
คนสามารถเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ปลาได้
แล้ว กลุ่มประมงอาสาจึงมีจิตสำนึกต่อการ
อนุรักษ์พันธุ์ปลาพื้นเมือง ตั้งเป็นเขตอนุรักษ์
พันธุ์สัตว์น้ำ ร่วมกันตั้งข้อบังคับเครือข่ายลุ่มน้ำ
แม่หาด เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2556 ห้าม
ทุกคนในหมู่บ้านจับปลาธรรมชาติในลำห้วยปิตุ

คี ลำห้วยแม่หาด ลำห้วยสาขาอื่น ๆ ที่เป็น
แหล่งต้นน้ำ โดยกำหนดเขตตลอดลำน้ำแม่
หาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำแม่หาดและน้ำห้วย
แม่อมเลาะ ตั้งกฎระเบียบไว้ว่า หากมีการกัน
น้ำหรือขวางทางน้ำ ปรับ 500 บาท หากมีการ
ระเบิดปลา เบื่อปลา ใช้ประทัด หย่อนแก๊ส
ใช้ไฟช็อตปลา ครั้งละ 1,000 บาทต่อคนต่อ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 6 มี.ค. 2558	45	16225	6

ผศ.ดร.อินันท์ สุวรรณรักษ์,แม่บ้านนายโตเล,
นายโตเล อภิบาลบุญชร,นายรตพล วัฒนศิริเสรีกุล

ครั้ง หากมีการกระทำความผิดมากกว่า 1 วิธี
จะต้องเพิ่มอัตราการปรับตามความเป็นจริง
คณะเทคโนโลยีการประมงฯ จึงมอบ
หมายให้นายรตพล วัฒนศิริเสรีกุล นักศึกษา
ระดับปริญญาโทด้านการประมง เป็นผู้ให้
คำแนะนำและขยายผลไปยังหมู่บ้านและตำบล

อื่น ในปี 2557 สามารถเผยแพร่ความรู้ควบคู่
การปฏิบัติ ขยายปอเลี้ยงปลาและปอขยาย
พันธุ์ปลาในเขตอำเภอแม่จัน 47 หมู่บ้าน
ประมาณ 500 บ่อ นอกจากโครงการสร้างความ
มั่นคงด้านอาหารโปรตีนจากสัตว์น้ำแล้ว ในด้าน
พลังงานที่ใช้ในหมู่บ้าน กรมพัฒนาพลังงาน
ทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวง
พลังงาน ได้จัดทำโครงการจัดตั้งระบบผลิต
ไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์สำหรับศูนย์การ
เรียนรู้ชุมชน บ้านปิตุติ จำนวน 1 ชุด สำหรับ
ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ประจำ
บ้าน มีการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ขนาดเล็ก
ประจำทุกบ้าน โดยการสนับสนุนของ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี จัดส่งเจ้า
หน้าที่คอยดูแลรักษา อำนวยความสะดวกเป็น
ประจำทุกตำบล ละ 1 คน สำหรับโครงการ
ความมั่นคงด้านอาหารฯ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้
ในปี 2558 จะได้ขยายพื้นที่ไปดำเนินการแก่
ชาวไทยภูเขาที่อำเภอภักดีชุมพล อำเภอแม่
แจ่ม และอำเภอเชียงดาว. (อ่านต่อฉบับวันที่
8 มีนาคม 2558)

ธงชัย พุ่มพวง

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

MJU CLIPPING 2558/ 00243

ชื่อหนังสือพิมพ์
ไทยนิวส์

วันที่
- 6 ส.ก. 2558

ปีที่
45

ฉบับที่
16225

หน้า
6

จับปลาเพื่อนำมาขายพันธุ์

ขนาดปลาพร้อมขายพันธุ์